

गोषूक्त्यश्वसूक्तिनौ काण्वायनौ। इन्द्रः। उष्णिक्

तम्बुभिः प्र गायत पुरुहूतं पुरुष्टुतम्। इन्द्रं गीर्भिस्तविषमा विवासत ॥ ८.०१५.०१

तम्- अमुम्। पुरुहूतम्- बहुभिराहूतम्। पुरुष्टुतम्- बहुभिःस्तुतम्। इन्द्रम्। तविषम्- बलिनम्।

गीर्भिः- वाग्भिः। प्र गायत- प्रकर्षेण कीर्तयत। आ विवासत- आभिमुख्येन परिचरत ॥१॥

यस्य द्विबर्हसो बृहत्सहो दाधार रोदसी। गिरीरज्रा अपः स्ववृषत्वना ॥ ८.०१५.०२

यस्य। द्विबर्हस्य- अभ्युदयनिःश्रेयसकरस्य। बृहत्- महती। सहः- शक्तिः। रोदसी-

द्यावापृथिव्यौ। दाधार- आधारयत्। वृषत्वना- स्ववर्षकबलेन। अज्रान्- गतिशीलान्। गिरीन्-

मेघान्। अपः। स्वः- सर्वम्। दाधार ॥२॥

स राजसि पुरुष्टुतं एको वृत्राणि जिघ्रसे। इन्द्र जैत्रा श्रवस्या च यन्तवे ॥ ८.०१५.०३

पुरुष्टुत- बहुभिः स्तुत। सः- असौ त्वम्। राजसि- प्रकाशसे। एकः- असहायः। वृत्राणि-

आवरणानि। जिघ्रसे- नाशितवान्। इन्द्र। जैत्रा- लब्धव्याः। श्रवस्या- श्रुतीः। यन्तवे- नियन्तुम्।

राजसि ॥३॥

तं ते मदं गृणीमसि वृषणं पृत्सु सासहिम्। उ लोककृत्नुमद्रिवो हरिश्रियम् ॥ ८.०१५.०४

अद्रिवः- वज्रिन्। ते- तव। तम्- अमुम्। मदम्- हर्षम्। वृषणम्- वर्षकम्। पृत्सु- युद्धेषु।

सासहिम्- अभिभावुकम्। लोककृत्नुम्- भूतकृतम्। हरिश्रियम्- प्राणाश्वसम्पदम्। गृणीमसि-

स्तुमः ॥४॥

येन ज्योतींष्यायवे मनवे च विवेदिथ। मन्दानो अस्य बर्हिषो वि राजसि ॥ ८.०१५.०५

येन। मनवे- ज्ञानिने। आयवे- मनुष्याय। ज्योतींषि। विवेदिथ- अलभथाः। मन्दानः- हृष्टः सन्।

अस्य- अस्मिन्। बर्हिषे- दर्भासने। वि- विशेषेण। राजसि- प्रकाशसे ॥५॥

तद्द्या चित्त उविथनोऽनुष्टुवन्ति पूर्वथा। वृषपत्नीरपो जया दिवेदिवे ॥ ८.०१५.०६

ते- तव । तत्- बलम् । उक्थिनः- मन्त्रविदः । पूर्वथा- पूर्वे यथा तथा । अनु स्तुवन्ति- प्रशंसन्ति ।
दिवेदिवे- प्रतिदिनम् । वृषपत्नीः- पर्जन्यपत्नीरपः । जय- आवरणेभ्यो लभस्व ॥६॥

तव त्यदिन्द्रियं बृहत्तव शुष्ममुत क्रतुम् । वज्रं शिशाति धिषणा वरेण्यम् ॥ ८.०१५.०७

तव- ते । त्यत्- तत् । बृहत्- महत् । इन्द्रियम्- परमैश्वर्यम् । तव । शुष्मम्- बलम् । उत- अपि
च । क्रतुम्- प्रज्ञाम् । वरेण्यम्- श्रेष्ठम् । वज्रम् । धिषणा । शिशाति- तीक्ष्णीकरोति ॥७॥

तव द्यौरिन्द्र पौंस्यं पृथिवी वर्धति श्रवः । त्वामापः पर्वतासश्च हिन्विरे ॥ ८.०१५.०८

इन्द्र । तव - ते । पौंस्यम्- वीर्यम् । श्रवः- कीर्तिम् । पृथिवी- भूमिः । वर्धति- वर्धयति । त्वाम् ।
आपः पर्वताश्च- मेघाश्च । हिन्विरे- प्रीणयन्ति ॥८॥

त्वां विष्णुर्बृहन्क्षयो मित्रो गृणाति वरुणः । त्वां शर्धो मदत्यनु मारुतम् ॥ ८.०१५.०९

विष्णुः- सर्वव्यापी परमात्मा । क्षयः- त्वन्निवासभूतः । बृहन्- महात्मन् । त्वाम् । मित्रः-
स्नेहाधिदेवता । वरुणः- ऋताधिदेवता । गृणाति- अशब्दयताम् । प्रकटयामासतुरिति भावः । त्वाम् ।
मारुतं शर्धः- मरुद्गणः प्राणगणः । अनु मदति- अनुमादयति ॥९॥

त्वं वृषा जनानां मंहिष्ठ इन्द्र जज्ञिषे । सत्रा विश्वा स्वपत्यानि दधिषे ॥ ८.०१५.१०

त्वम् । जनानाम्- जनेभ्यः । वृषा- वर्षकः । मंहिष्ठः- अतिशयेन दाता । इन्द्र । जज्ञिषे- प्रादुर्भूतः ।
सत्रा- संहैव । विश्वा- सर्वाणि । स्वपत्यानि । दधिषे- यच्छसि ॥१०॥

सत्रा त्वं पुरुष्टुतं एकौ वृत्राणि तोशसे । नान्य इन्द्रात्करणं भूय इन्वति ॥ ८.०१५.११

सत्रा- संहैव । त्वम् । पुरुष्टुत- बहुभिः स्तुत । एकः- असहायः । वृत्राणि- आवरणानि । तोशसे-
नाशयसि । इन्द्रात् । नान्यः । करणम्- एतत्कर्म । भूयः । इन्वति- प्राप्नोति ॥११॥

यदिन्द्र मन्मशस्त्वा नाना हवन्त ऊतये । अस्माकैभिर्नृभिरत्रा स्वर्जय ॥ ८.०१५.१२

इन्द्र । मन्मशः- मननैः । त्वा- त्वाम् । नाना- नानाविधाः पुरुषाः । ऊतये- रक्षायै । हवन्ते-
आह्वयन्ति । अस्माकेभिः- अस्माभिः । नृभिः- वीरैः । अत्र । स्वः- स्वर्गम् । जय- लभस्व ॥१२॥

अरुं क्षयाय नो महे विश्वा रूपाण्याविशन् । इन्द्रं जैत्राय हर्षया शचीपतिम् ॥ ८.०१५.१३

नः- अस्माकम् । महे- महते । क्षयाय- शरणाय । अरम्- पर्याप्तम् । विश्वा- सर्वाणि । रूपाणि ।
आविशन् । चर्षणीनाम्- प्रजानाम् । सम्राजम्- स्वामिनम् । शचीपतिम्- प्रज्ञापालकम् । इन्द्रम् ।
जैत्राय- जयाय । हर्षय- प्रोत्साहय ॥१३॥

Dr. Rangraha